

Accountants en SBR

Aangeleerde hulpeloosheid? Aan de slag! **Jan Wietsma**

Dat accountants niet voorop lopen bij het doorvoeren van majeure veranderingen is een publiek geheim. De branche pakt ontwikkelingen zoals XBRL/SBR daardoor relatief laat op. Maar of de oorzaak hiervan nou de 'aangeleerde hulpeloosheid' is, zoals drs. Steven Luitjens (algemeen directeur bij Logius) onlangs op een bijeenkomst voor accountants beweerde, is voor mij nog maar de vraag. Toch zal in veel gevallen het gezegde 'onbekend maakt onbemind' in enige mate van toepassing zijn. Dat mag echter geen reden zijn om met de handen in de zakken alleen te staan kijken naar wat er gebeurt. Zo verandert er voor medewerkers in het primaire proces het nodige na 2013, waar nu al op ingespeeld zou moeten worden.

De komende jaren krijgt de accountancybranche met een groot aantal ontwikkelingen te maken. Dat is nu eenmaal inherent aan de maatschappij waarin we leven. Probleem voor veel accountants – en niet alleen zij – is dat ze het lastig vinden al die ontwikkelingen naar waarde te schatten. Ook het tijdstip waarop die ontwikkelingen daadwerkelijk relevant worden, wordt gezien als een lastige variabele. Denk hierbij niet alleen aan een onderwerp als SBR/XBRL, maar ook aan rating, Horizontaal toezicht, Wwft, Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen, outsourcing, e-facturering, elektronische dossiers, Het Nieuwe Werken, portals, etc.¹

Geen revolutie maar evolutie

Ik ben van mening dat veel van deze lopende processen c.q. ontwikkelingen onomkeerbaar zijn. Alleen kom ik er wel steeds meer achter dat in de accountancybranche eerder sprake is van evolutie dan van revolutie. Dat is op zichzelf niet zo erg, maar het risico bestaat dat met name bij ontwikkelingen die sterk technologisch gedreven zijn, een andere partij er uiteindelijk met de buit vandoor gaat. Bij de implementatie van XBRL/SBR acht ik dat risico zeker aanwezig. Momenteel wijzen accountants en softwareleveranciers veelvuldig naar elkaar als het gaat om XBRL/SBR. De accountants zeggen 'Wij beginnen niet aan SBR/

XBRL omdat de softwareleveranciers nog niet zo ver zijn'. De softwareleveranciers zeggen gelijktijdig 'Wij beginnen niet aan SBR/XBRL omdat de accountants er niet naar vragen'. Tegelijkertijd wordt dan vergeten dat banken in toenemende mate als eis stellen dat ondernemers hun gegevens in XBRL/SBR-formaat aanleveren. Het bijzondere is nu dat niet-traditionele softwareleveranciers voor de accountancybranche wel software hebben die volledig XBRL/SBR-proof is. Kennelijk zijn er dus wel business cases, maar deze worden nog niet door alle partijen in het veld gezien.

Misverstand

Maar voordat ik verder ga, wil ik eerst een misverstand uit de weg ruimen. In veel

artikelen en uitingen is geschreven dat XBRL/SBR bij de accountant tot minder werk zal leiden. Ik denk dat dit slechts ten dele zo is. In de eerste twee, drie jaar zal het werken met XBRL/SBR vooral tot meer werk leiden. De accountant zal namelijk veel meer energie moeten steken in het op orde krijgen van de digitalisering van een groot aantal gegevens. Is dat proces eenmaal voltooid, dan ontstaat er een nieuwe situatie waarin XBRL/SBR er toe leidt dat de accountant meer mogelijkheden heeft om zijn klant te adviseren over bedrijfs-economische aangelegenheden. Met als uitkomst dat de ondernemer (uiteindelijk) beter gaat presteren.

Het aanleveren van gegevens in XBRL/SBR-formaat is geen ingewikkeld proces. Dat is mij wel duidelijk geworden na een

**AN-dag 12 oktober 2010:
Trends en ontwikkelingen
accountancymarkt**

Op de Accountancynieuwsdag van 12 oktober aanstaande is er ook volop aandacht voor de trends en ontwikkelingen in de accountancymarkt. Zo verzorgt Bert Duurland, segmentmanager ING Bank, een parallelsessie over een uitgebreid onderzoek - de *Sectorstudie 2010 accountancy* - naar trends en ontwikkelingen die zich manifesteren in de accountancymarkt. Maar uiteraard is er op 12 oktober a.s. ook aandacht voor XBRL/SBR.

werkers motiveert om actief aan de slag te gaan met XBRL/SBR. Voor de medewerkers betekent dit dat ze zich de gevolgen van XBRL/SBR voor hun werkzaamheden eigen moeten maken. Die gevolgen verschillen per functie. De impact voor de samensteller is nu eenmaal groter dan de impact voor de fiscalist die alleen maar adviseert. Kortom, alleen al rondom het thema XBRL/SBR is er werk genoeg aan de winkel dat vandaag al kan worden opgepakt. De tijd van afwachten en 'wijzen naar elkaar' is voorbij. Aan de slag! **An**

1. Onderwerpen die onder meer gevolgd en besproken worden in AN en waarover in veel gevallen - ook door mij - geschreven is dat het onomkeerbare processen zijn.
2. U kunt overigens alle gegevens die u moet aanleveren vinden op: http://www.rapportageportaal.nl/upl/Gebruikershandleiding_Kredietrapportage_010-06-16.pdf.

J. Wietsma AA, Full Finance Consultants te Apeldoorn. janwietsma@accountancynieuws.nl

recente demonstratie die ik zag over de aanlevering van jaarrekeningen in XBRL/SBR aan het bankenportaal. De software die ontwikkeld is voor die aanlevering is zeer gebruiksvriendelijk. Wat de eerste keer veel tijd kost, is het completeren van de gegevens. Die gegevens zijn vaak wel bekend op kantoor, maar nog niet in gedigitaliseerde vorm. Dat betekent dus zoeken in dossiers etc. om de gegevens boven tafel te krijgen. Het XBRL/SBR-aanleverprogramma geeft aan het bankenportaal ook netjes aan welke gegevens ontbreken of niet compleet zijn. U hoeft dus absoluut geen kennis van het programmeren in XBRL/SBR te hebben of andere ingewikkelde technologische strapatsen uit te voeren om de gegevens voor het bankenportaal op orde te krijgen. Het is veel meer een kwestie van doen.² Wellicht is het een suggestie om uw medewerkers in de 'relatief' rustige zomermaanden de ontbrekende gegevens alvast op te laten zoeken. Als u het slim aanpakt, ontwikkelt u hiervoor een sjabloon in Word of Excel.

Wie gaat dat betalen?

Accountants kennend komt de vraag 'Wie gaat dat betalen?' vroeg of laat aan de orde en dat is terecht. Ik denk dat het gerechtvaardigd is om deze extra werkzaamheden deels door de klant te laten betalen. Het zijn immers externe partijen die deze nieuwe manier van aanleveren opleggen. Daar komt bij dat banken de ondernemer zelf verantwoordelijk maken voor de aanlevering van de juiste gegevens. In het verleden verzamelden banken op eigen initiatief een groot aantal gegevens die nodig waren voor de kredietrapportage. Nu wordt de ondernemer daarvoor verantwoordelijk gemaakt. Veel ondernemers zullen voor het verzamelen van informatie hun accountant inschakelen, die daar dus ook voor betaald mag worden. Aan de andere kant kan de accountant de kosten die met de implementatie van XBRL/SBR gepaard gaan, ook deels voor eigen rekening nemen. De reden: hoe je het ook wendt of keert, XBRL/SBR zorgt er wel voor dat er efficiënter binnen het accountantskantoor gewerkt gaat worden als alle gegevens eenmaal verzameld zijn. Zoals al eerder aangegeven: alleen de eerste twee/drie

jaar kost het verzamelen van die gegevens de nodige extra tijd.

Toch minder werk?

Een aantal onder u denkt nu: 'XBRL/SBR leidt dus uiteindelijk toch tot minder werk'. Als het gaat om de werkzaamheden in het primaire proces en het samenstellen van de jaarrekening, dan heeft u daar wat mij betreft gelijk in. Ik verwacht zelf ook dat er de komende jaren veel banen gaan verdwijnen die samenhangen met administratieve dienstverlening en samenstellen. Dat heeft met name gevolgen voor de medewerkers die hiermee hun brood verdienen. Sommige kantoren geven nu al aan dat ze verwachten dat voor 30 tot 35% van deze arbeidskrachten geen plaats meer zal zijn na 2013. Tegelijkertijd moet worden bedacht dat de vraag naar adviesomzet substantieel zal stijgen. Met name

'Kennelijk zijn er dus wel business cases, maar deze worden nog niet door alle partijen in het veld gezien.'

de behoefte aan medewerkers die goede bedrijfseconomische analyses kunnen maken, zal sterk toenemen. Daarom roep ik medewerkers die zich nu nog bezig houden met het samenstellen van jaarrekeningen op om zich te laten bijscholen. Kortom: pak die handschoen op! Het is een maatschappelijk onomkeerbare trend, dat er steeds minder werk zal zijn in het primaire proces. Eigenaren van accountantskantoren zullen hun medewerkers moeten stimuleren om zich om te laten scholen. In functioneringsgesprekken zal de veranderende invulling van werkzaamheden nadrukkelijk aan de orde moeten komen. Dat zal in het begin zeker weerstand opleveren. Maar op de lange termijn hebben zowel de werknemer als de kantooreigenaar hier de nodige baat bij.

Lef tonen

Omgaan met veranderingen is vaak een kwestie van lef tonen. Voor de kantooreigenaar houdt dat in dat deze voor de troepen moet gaan staan en dat hij mede-